

vijf tegen vijf zijn geworden), maar wel werd afgesproken dat het memorandum van van Starckenborgh met een afschrift van de kabinetsnotulen aan de koningin zou worden voorgelegd.¹

Een week later wist men haar standpunt: de regering diende in Londen te blijven, tegen een reis van enkele ministers naar Indië had zij geen bezwaar. 'Arm land', noteerde Hart in zijn dagboek.²

Na nieuwe lange discussies werd vervolgens begin februari besloten dat, conform het door Pelt overgebrachte denkbeeld van de gouverneur-generaal, van Kleffens en Welter een bezoek aan Indië zouden brengen. Er waren vier die tegenstemden: Steenberghe en van Rhijn, die vreesden dat de verplaatsing van de regeringszetel nu definitief van de baan was, en Albarda en Dijkhoorn die elke splitsing van het kabinet, ook een tijdelijke, afwezen. Welter zei dat Peekema hem op de reis zou vergezellen; van den Tempel wees toen op Peekema's defaitistische opvattingen, maar Welter '(zag) geen reden voor ongerustheid. Hij (stond) in voor de gezindheid van die ambtenaar.'³ Op weg naar Indië zou evenwel blijken dat Hart goed gezien had toen hij in november had genoteerd dat er 'gekke dingen' konden gebeuren als hij, zonder zelf enig tegenwicht te bieden, de minister aan de verderfelijke beïnvloeding door het hoofd van zijn afdeling juridische zaken overliet.

Geïnterneerde Rijksduitsers en 'Indische gijzelaars'

Wij moeten nu eerst aanknopen bij een drietal gebeurtenissen die wij in deel 4 (hoofdstuk 8: 'Een compromisvrede?') beschreven hebben: de internering der Rijksduitsers in Indië in mei '40, de 'wraak' van de bezetter in Nederland in de vorm van het arresteren van enkele honderden 'Indische gijzelaars', en het streven van het Nederlandse college van secretarissen-generaal om die gijzelaars vrij te krijgen en nieuwe represaille-gijzelingen te voorkomen doordat het Indische gouvernement de geïnterneerde Rijksduitsers zou vrijlaten. Wij vatten samen wat wij in deel 4 over dat alles geschreven hebben.

Na de Duitse invasie van Nederland werden in Indië, nog op 10 mei '40,

¹ Het memorandum was de koningin al bekend; tot ergenis van enkele ambtgenoten had Gerbrandy haar al een afschrift voorgelegd vóór de discussie in de ministerraad. ² *Het dagboek van dr. G. H. C. Hart*, p. 247. ³ Ministerraad: Notulen, 5 febr. 1941.